

A METEOROLÓGIAI MÉRÉSEK KEZDETÉNEK 300. ÉVFORDULÓJA, ÜNNEPSÉG SOPRONBAN

THE 300. ANNIVERSARY OF THE BEGINNING OF HUNGARIAN METEOROLOGICAL MEASUREMENTS, FEAST IN SOPRON

Emléktábla a malom oldalán, ami hirdeti, hogy Gensel János Ádám 1710 körül kezdte meg méréseit Sopronban

Fazekas Sándor földművelésügyi miniszter ajándéka, amit a jubileumi ünnepségen adott át az OMSZ elnökének

A főállomás kertjében felavatott emlékkő

Az egyik emlékpada felirata

Az első orvos, akinek időjárási megfigyeléseket köszönhetünk, az a soproni *Andreas Loew* (1666-1710), akinek fennmaradtak a latin nyelven írt feljegyzései. Halála után *Gensel János Ádám* (1670-1720) lett a város főfizikusa (főorvosa), aki folytatta elődje méréseit, s akinek a megfigyeléseit az 1717-ben indult szászországi *Sammlung* folyóiratban latin nyelven megtalálhatjuk. Gensel rendelkezett higanyos barométerrel (párizsi hüvelyk beosztással) valamint higanyos hőmérővel. Ez utóbbi skálázásáról nincs tudomásunk. Mivel írásos feljegyzés a soproni mérésekről először 1717-ből áll rendelkezésre, így ezt az évszámot tekinthetjük a magyar műszeres mérések kezdetének.

2017. június 21-én a *meteorológiai mérések 300. évfordulója* alkalmából nagyszabású ünnepséget rendezett az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) Sopron városában. Először a Liszt Ferenc Konferencia- és Kulturális Központban került sor ünnepélyes megemlékezésre. Az OMSZ elnöke, *Radics Kornélia* köszöntőjében méltatta Gensel János érdemeit, megemlítve, hogy annak ellenére, hogy sokan végeztek méréseket utána, a mai értelemben vett hálózatszerű mérés csak a XIX. század második felében alakult ki. Megjegyezte, hogy a Szolgálat éves adatforgalma napjainkban már eléri az 50 milliót. A megnyitó szavak után a Szolgálat szakmai felügyeletét ellátó *Fazekas Sándor* földművelésügyi miniszter köszöntötte a megjelenteket és részletesen értékelte nemcsak a történelmi múltat, hanem a Szolgálat jelen tevékenységét is. Előadásában kiemelte a közelmúlt nagy fejlesztését, a negyedik időjárási radar 2015-ban történt üzembeállítását, amely komoly mértékben segíti a veszélyjelzést és a repülésmeteorológiai kiszolgálást is. Szólt a Szolgálat előtt álló kihívásokról, többek között utalt a tervezett országos jégeső-elhárítási rendszerrel kapcsolatos esetleges feladataira. Beszéde végzetével a miniszter egy – erre az alkalomra készített ajándékot – *Kósa Klára* kerámia-aját és jubileumi oklevelet adott át az OMSZ elnökének. Utána *Fodor Tamás*, Sopron polgármestere emelkedett szólásra, s örömet fejezte ki, hogy a 300 éves jubileum alkalmából a leghűségesebb városban köszönheti az ünneplőket. Ő is utalt Gensel főorvos úttörő tevékenységére, és arra, hogy büszkeség tölti el a *Hűségés Város* polgárainak szívét, hogy hazánkban, Sopronban végezték az első műszeres meteorológiai méréseket. A polgármesteri beszédet követően került sor a Sopron táncegyüttes műsorának első részére. A táncegyüttes előadását szakmai előadás követte. *Bozó László* akadémikus, szakmai főtanácsadó átfogó előadásában mind időrendben, mind tevékenységben széleskörűen összefoglalta a Szolgálat szakmai munkásságát. Befejezésül a Sopron Táncegyüttes műsorának második részére került sor. A megemlékezést állófogadás zárta, amelyen a résztvevők nemcsak soproni borokat kóstolhattak meg, hanem néhány archaikus műszert is megtekinthettek a Szolgálat Meteorológiai Muzeális Szakgyűjteményéből. A résztvevők távozáskor, ajándékként kaptak egy-egy, a Szolgálat által kiadott Felhőatlaszt, s igazi meglepetésként, az ünnepi alkalomra a Magyar Posta által kibocsátott és alkalmi bélyegzéssel ellátott bélyegyet: „300 éve élen a meteorológiai mérésekben”.

Az ünnepi megemlékezés a kurucdombi régi szélmalom – teljes mértékben felújított és műszerekkel bőségesen ellátott – épületében folytatódott, ahol 1974 óta működik az Országos Meteorológiai Szolgálat főállomása. A délutáni eseményen az OMSZ elnökének üdvözlése után *V. Németh Zsolt* környezetügyért, agrárfejlesztésért és hungarikumokért felelős államtitkár tartott köszöntőt, majd *Fodor Tamás* méltatta a főállomás jelentőségét és az itt folyó munkát. Az ünnepségen a hegykői tűzoltó zenekar eljátszotta a Himnuszt, majd *V. Németh Zsolt*, *Radics Kornélia* és *Fodor Tamás* közösen leplezték le az évfordulóra készített emlékkövet az állomás kertjében. Az ünnepségsorozat végén, egy, a magyar meteorológiai gyakorlatban mindenképp újfajta megemlékezésre is került sor. A főállomás bejáratánál két, korábbi állomásvezető tiszteletére emlékpada avattak, *Várkúti János állomásvezető emlékére 1951–1956* és *Pödör János állomásvezető emlékére 1956–1988*, felirattal.